

3. Charakteristika školního vzdělávacího programu

1. Zaměření školy

Školní vzdělávací program (dále jen ŠVP) „VZDĚLÁNÍ PRO ŽIVOT“ vychází z obecných vzdělávacích cílů a klíčových kompetencí RVP ZV a z koncepce, která vznikla v posledních letech. Koncepce vychází z analýzy vlastních možností a schopností pedagogického sboru, požadavků rodičů a společenské poptávky po určitých prioritách v připravenosti žáků ke středoškolskému studiu. Začali jsme vytvářet novou tradici školy, protože ta předchozí se orientovala především na rozvoj tělesné a sportovní výchovy. Daleko více se otevíráme novým požadavkům výchovně vzdělávacího procesu, klademe důraz na výuku cizích jazyků a snažíme se podpořit zájem žáků o přírodovědné obory a etickou a estetickou výchovu.

Název VZDĚLÁNÍ PRO ŽIVOT není nahodilý. Vyjadřuje základní myšlenku vzdělávacího programu – vychovat a vzdělat žáky tak, aby dobře obstáli v životě, snaží se podpořit jejich schopnost svobodné a tvůrčí práce, samostatného myšlení a odpovědného rozhodování, podporuje chápání globálních vztahů, spřízněnost s přírodou a jejími zákony, soulad s obecně uznávanými životními a mravními hodnotami a demokratickými občanskými postoji. Školní vzdělávací program klade důraz na všestranný rozvoj osobnosti každého jedince.

Zaměření není vyjádřeno profilací školy (důraz na konkrétní vyučovací předmět nebo předměty), ale vychází ze snahy podpořit co nejširší rozvoj osobnosti všech žáků s důrazem na utváření a rozvíjení klíčových kompetencí.

Jaké jsou tedy naše priority:

- chceme učit žáky takové znalosti a dovednosti, které budou dobře uplatnitelné v životě, tzn. méně encyklopedických znalostí, více činnostního učení;
- zavádíme efektivní metody výuky, jako je kooperativní a projektové vyučování, kterými vedeme žáky k týmové práci, vzájemné pomoci, sounáležitosti a respektu;
- posilujeme výuku jazyků, které budou pro budoucí život v EU nezbytné; v nabídce školy jsou tyto cizí jazyky: anglický, německý, francouzský, italský a ruský;
- vedeme žáky k využívání komunikačních a informačních technologií, podporujeme zavádění a využívání výpočetní techniky ve všech předmětech, podporujeme výuku na počítačích a jejich využívání;
- vedeme žáky k dodržování stanovených pravidel, zejména pravidel školního řádu – učíme žáky zásadě, že pravidla jsou od toho, aby se dodržovala, nikoliv od toho, aby se porušovala; pokud je to možné stanovujeme pravidla spíše formou doporučení než formou příkazů a zákazů;

- chceme věnovat zvýšenou péči žákům nadaným, vytvořit jim maximální podmínky pro jejich rozvoj, k tomu účelu provádíme diferenciovanou výuku anglického jazyka, některých hodin matematiky a českého jazyka a nabízíme žákům velký výběr volitelných, nepovinných předmětů i zájmových činností. Chceme u těchto žáků preferovat metody, které budou rozvíjet tvůrčí a „badatelskou“ činnost těchto žáků, formou specifických úkolů, ročníkových prací, projektů, účastí na olympiádách atd.;
- chceme věnovat zvýšenou péči i těm, kterým to ve škole zrovna moc nejde, tzn. žákům se specifickými vzdělávacími potřebami – ve škole nemáme vytvořeny speciální třídy pro tyto žáky, jsou integrováni do jednotlivých tříd a je jim věnována nadstandardní péče ze strany pedagogů (reedukace, různé formy doučování, práce s rodiči, apod.).

Chceme navázat na dobré tradice naší školy, na vysokou prestiž, kterou naše škola má zejména mezi širokou veřejností. Dále rozvíjíme silné stránky školy a maximálně eliminujeme a napravujeme to, co považujeme za nedostatky. Snažíme se naplňovat myšlenku J. A. Komenského „Žák to není nádoba, kterou je potřeba naplnit, ale pochoděň, kterou je potřeba zapálit“.

2. Výchovné a vzdělávací cíle

Jsme pojali jako společný postup, kterým chtějí pedagogové dovést žáky k utváření klíčových kompetencí. Tyto kompetence mají žákům pomáhat při získávání základu všeobecného vzdělávání a orientaci v každodenním praktickém životě.

a) KOMPETENCE K UČENÍ – „Umím se učit a baví mě to.“

- pedagogové věnují maximální pozornost čtení s porozuměním, učí žáky pracovat s různými texty, vyhledávat v nich klíčová slova, myšlenky, dělat výpisky;
- pedagog zadává zajímavé úkoly, při kterých žáci vyhledávají a zpracovávají informace z různých zdrojů, v jazykových příručkách, slovnících a pravidlech si ověřují správnost řešení. Vedeme žáky k sebehodnocení;
- důležité informace pedagog systematicky opakuje a procvičuje pomocí různých aktivit;
- pedagogové pravidelně využívají moderní, netradiční a efektivní metody učení (expertní skupiny, týmová práce, skupinová práce, práce s chybou, diskusní kruh, Surubiho metoda, hra, projekt, exkurze, beseda, práce s tiskem, médií, kvízy, luštěnky, hádanky, výzkumné domácí úkoly, hraní rolí, metody čtením a psaním ke kritickému myšlení, ...);
- žáci se účastní různých soutěží a olympiád, kde na jedné straně reprezentují školu a na straně druhé čerpají nové zkušenosti a poznatky.

b) KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ – „Umím vyžrát nad problémem.“

- pedagog klade problémové otázky, vede žáky k tomu, aby je sami formulovali a diskutovali o nich;
- pedagog zadává žákům problémové úkoly, dává žákům možnost pracovat s chybou jako s příležitostmi hledat správné řešení;
- pedagog zahrnuje do výuky metody, při kterých žáci sami objevují, tvoří, řeší, vyslovují závěry (křížovky, kvízy, čtyř a osmisměrky, hádanky, hlavolamy, projekty, testy SCIO, KALIBRO, CERMAT,...);
- žáci pracují s informacemi ze všech možných zdrojů (ústních, tištěných, mediálních, počítačových, ...), umí je vyhledávat, třídít a vhodně využívat;
- žáci jsou vedeni k používání internetu. Prezентují své myšlenky a nápady ve svých ročníkových pracích, projektech a ve školním časopise KAŇKA.

c) KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ – „Mluvím, mluvíš, mluvíme ...“

- pedagog navozuje atmosféru bezpečné a přátelské komunikace;
- vede žáky ke slušné komunikaci a učí je dodržovat pravidla komunikace (zdravení, slušné vyjadřování, úcta mladších vůči starším, atp.);
- pedagog často zařazuje metodu diskuse, učí žáky obhajovat argumentovat vhodnou formou svůj vlastní názor a zároveň poslouchat a přijímat názor jiných;
- pedagog podporuje přátelské vztahy ve třídě (např. N-téčko, třídnické hodiny, exkurze, výlety, ...), mezi třídami (např. projekty, společné akce školy, Svátův závod, ...), i mezi školami (např. společné projekty se školou M. Choceňského, s mateřskými školami ve městě, s partnerskou školou na Slovensku, ...);
- pedagog vytváří příležitosti pro vzájemnou komunikaci žáků k danému úkolu (partnerská výuka, skupinová práce, týmová práce, diskusní kruh, ...).

d) KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ – „I já mám u nás ve škole své místo.“

- pedagog zadává úkoly, při kterých žáci spolupracují, vzájemně si pomáhají, povzbuzují se a oceňují;
- pedagog vnímá a bezprostředně řeší problémy ve skupině, mezi jednotlivci, vytváří modelové situace, vyhledává a zařazuje do výuky příklady ze života, literatury;
- pedagog zařazuje metody dramatizace a hraní rolí pro navozování a řešení různých nepříjemných životních situací, s nimiž se žáci setkávají (šikana, návykové látky, záškoláctví, kriminalita) – výchovný poradce, metodik-preventista, školní psycholog, besedy s KC??, Policií ČR, schránka důvěry ad.;

- pedagog zadává žákům diferencované úkoly, aby všichni žáci zažili úspěch, pochvalu a využili své individuální schopnosti.

e) KOMPETENCE OBČANSKÉ – „Co se nelíbí mně, neprovádím ostatním.“

- pedagog vede žáky k respektování **společně** dohodnutých pravidel;
- pedagog společně se žáky vytváří kritéria chování, spolupráce a hodnocení a důsledně dbá na jejich dodržování;
- učitel často využívá učení pomocí napodobování, působení vzorů a příkladů, seznamuje žáky s významnými lidmi (při výchovách, besedy, setkání, muzea, exkurze, filmová a divadelní představení);
- pedagog zařazuje do života třídy aktivity žáků reprezentující školu, obec (recitační soutěže, kulturní vystoupení, příspěvky do časopisu, městského zpravodaje, výtvarné soutěže, sportovní soutěže, olympiády, školní jarmarky,...);
- pedagog klade důraz na environmentální a globální výchovu (projekt Les, třídění odpadu, brigády, sběr papíru a pomerančové kůry, ozdravné pobyty – školy v přírodě, vodácký výcvik, přírodovědné exkurze, péče o okolí školy).

f) KOMPETENCE PRACOVNÍ – „Dělání, dělání všechny smutky zahání.“

- pedagog umožňuje žáků smysluplně využívat informační technologie (každodenní provoz internetové kavárny, volitelný předmět informatika a počítačová grafika);
- pedagog zařazuje do výuky co nejvíce rozmanitých praktických činností, společně se žáky vyrábí pomůcky do výuky (do českého jazyky, anglického jazyka, dějepisu, fyziky, přírodopisu, matematiky a dalších předmětů);
- pedagog vyžaduje dokončení každé práce v co nejvyšší kvalitě a stanoveném čase;
- učitel zadává dlouhodobé úkoly, při nichž žáci musí své činnosti organizovat a plánovat (projekty, výzkumné domácí úkoly);
- pedagog vede žáky k objektivnímu sebehodnocení a posouzení s reálnými možnostmi při profesní orientaci, výuku doplňuje praktickými exkurzemi.

3. Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Žáky s vývojovými poruchami učení a chování posíláme se souhlasem zákonných zástupců na vyšetření do školských poradenských zařízení. S diagnostikou a následnou nápravou nám pomáhá i školní psychologka, která má ve škole pravidelné konzultační hodiny. Na základě vyšetření a doporučení jsou žáci se specifickými poruchami učení zařazováni do reedukační péče. Máme

vyškolené pedagogy (na prvním stupni všechny učitelky na druhém stupni učitelka českého jazyka a učitelka anglického jazyka), kteří s dětmi pracují. Na škole nemáme zřízeny speciální třídy, žáci jsou integrováni do běžných tříd, kde je jim věnována zvýšená péče pedagogů, příp. mají vypracován individuální vzdělávací plán. Reeducace specifických poruch probíhá v malých skupinkách po dvou, maximálně po třech, každý týden jednu až dvě vyučovací hodiny. Snažíme se tyto hodiny zařazovat před, nebo po vyučování v den, kdy mají děti méně náročný rozvrh. Při nápravě se snažíme úzce spolupracovat se zákonnými zástupci dítěte.

Při klasifikaci přihlížíme ke stupni a druhu specifické poruchy.

Žáci mimořádně nadaní jsou na naší škole také integrováni do běžných tříd. Zařazení problematiky výchovy a vzdělávání nadaných žáků do základního vzdělávání vyžaduje od učitelů náročnější přípravu na vyučování v jednotlivých předmětech, pro tyto žáky je zapotřebí zvýšené motivace k rozšiřování základního učiva do hloubky především v těch vyučovacích předmětech, které reprezentují nadání dítěte. V této oblasti máme velké rezervy, zatím jsme se daleko více soustředovali na první skupinu žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, tj. na žáky se specifickými poruchami učení. Práce s nadanými žáky je jeden z hlavních úkolů, které jsme si vytyčili pro další období. Je potřeba umožnit jim individuálně pracovat s naučnou literaturou, dále jim umožnit navštěvovat vyučovací hodiny ve vyšších ročnících, zadávat jim náročnější samostatné úkoly, pověřovat je vedením a řízením skupin, dávat jim prostor pro hlubší bádání a zkoumání. Překážkou v této oblasti jsou na naší škole poměrně velké třídní kolektivy (φ 29 žáků ve třídě).

4. Průřezová témata

Průřezová témata prostupují celým vzděláváním a svým formativním charakterem vstupují do mnoha činností ve výuce i mimo ni. Ve vzdělávacím programu máme zařazena všechna průřezová témata jak na 1., tak i na 2. stupni. Na naší škole jsou realizována zejména

- a) integrací obsahu tematických okruhů průřezových témat do vzdělávacího obsahu vyučovacímho předmětu (název průřezového tématu, příp. názvy realizovaných tematických okruhů průřezových témat, jsou uvedeny v charakteristice daného předmětu)
- b) projektovým vyučováním

Struktura projektu:

1. název projektu
2. charakteristika projektu
3. přínos projektu pro strategii školy
4. časové rozvržení (pro které ročníky je určen, s jakou časovou dotací, odkud je časová dotace čerpána).

